

Mesajul
președintelui României, Traian Băsescu,
în fața Camerelor Reunite ale Parlamentului României
(09 martie 2009)

Domnule Președinte al Senatului României,
Doamnă Președinte a Camerei Deputaților,
Domnule Prim-ministru,
Doamnelor și domnilor miniștri,
Doamnelor și domnilor parlamentari,
Doamnelor și domnilor,

Mă bucur să mă aflu astăzi în fața dumneavoastră, a primului Parlament ales uninominal prin votul cetățenilor români din țară și din diaspora. Alegerea dumneavoastră este rezultatul reformei sistemului electoral, o reformă importantă pentru societatea românească.

Suntem la doar trei luni de la alegerile parlamentare. În acord cu textul constituțional, m-am implicat în procesul de construcție politică a unei majorități parlamentare. Motivul principal al implicării mele, dincolo de obligația constituțională, l-a reprezentat dorința de a fi consecvent cu ideea că democrația presupune o coaliție transparentă. Astăzi, România are un guvern susținut de o largă majoritate parlamentară. Este de fapt, nu doar o majoritate de guvernare, dar este o majoritate pentru reformă.

Acesta este sensul în care eu înțeleg actuala coaliție, care beneficiază de 70 la sută din voturile Parlamentului. O largă majoritate transparentă este tipul de aritmetică parlamentară ideal pentru a face față unei situații dificile, de excepție, cum este cea pe care o traversăm - criza financiară și economică profundă la nivel global.

Avem o coaliție care reunește partide cu orientări ideologice diferite, care poate găsi soluții pentru cei afectați de criză. O coaliție care poate găsi soluții atât pentru întreprinderi, cât și pentru angajați. Nu este o contradicție între a sprijini societățile comerciale și a-i proteja pe cei vulnerabili. Interdependența dintre patronat și angajați este mai evidentă ca niciodată în vremuri de criză. Această majoritate poate fi marea șansă a României pentru a trece peste vremurile de criză nu numai cu costuri cât mai mici, dar și cu costuri împărțite echitabil.

România are nevoie de o creștere substanțială a eficienței economice și administrative. În condițiile crizei avem nevoie însă și de mai multă solidaritate, pentru că suntem inegali în fața crizei, iar efortul nostru de solidaritate trebuie să-i țințească pe cei care sunt cei mai expuși efectelor crizei.

În concluzie, această coaliție puternic majoritară în Parlament trebuie să fie orientată spre

diminuarea efectelor crizei economice, spre eficiență și dialog cu cetățeanul și în egală măsură trebuie să fie o colaliție pentru modernizarea statului. O majoritate pentru modernizarea statului poate transforma criza într-o oportunitate pentru România. Această coalitiție trebuie să fie orientată, în special, spre reforme structurale curajoase, profunde și, mai ales, demarate cât mai repede și conduse în mod ordonat, ținând seama de o coerență a secvențialității reformelor, care de multe ori ne-a lipsit.

Doamnelor și domnilor,

România este o țară care înregistrează un mare decalaj economico-social față de media europeană. În plus, România nu și-a definitivat reformele specifice tranziției la economia de piață și pe cele ale pre-aderării la Uniunea Europeană. Din această cauză nu am înregistrat un salt major în eficiență și în caracterul democratic al tuturor instituțiilor statului român.

Numai dacă își asumă acest obiectiv al reformelor - care reprezintă o nevoie obiectivă și urgentă a României - această majoritate își face datoria constituțională de a reprezenta cetățeanul și, ca urmare, dă dovadă de responsabilitate față de destinele imediate și de viitor ale României! Criza economică este în egală măsură un risc, dar și o șansă.

Cuvântul de ordine este, deci, reforma statului. Sub imperativul responsabilității pot fi reunite toate competențele, toate energiile de care dispunem, indiferent de culoarea politică. Dacă reforma statului nu este declanșată și dusă până la capăt, atunci nici o atât de largă majoritate parlamentară și nici un guvern generat de o astfel de majoritate, nu își justifică existența în fața cetățenilor.

Declanșarea de către Guvern a unui program accelerat de reformare a statului, program bine susținut și dacă este nevoie îmbunătățit de Parlament sau de majoritatea parlamentară, poate fi șansa României de a ieși modernizată și implicit mai puternică din criza economică globală. O Românie modernizată în perioada de criză economică va fi capabilă să-și reia creșterea economică accelerată imediat după ce efectele crizei globale vor fi depășite.

Sunt partizanul accentuării atitudinii pro-active și de control a Parlamentului. Convingerea mea este că Parlamentul trebuie să devină un factor mai activ de asigurare a coerenței și stabilității politicilor guvernamentale.

Mesajul meu aduce în atenția Parlamentului și a întregii țări nevoia de acțiuni coerente și urgente pentru reforme care să asigure modernizarea statului și prin care să se elimine riscul a două crize majore. Este vorba despre o criză de încredere și despre o criză de reprezentativitate. Numai în măsura în care vom ști să răspundem corect acestor riscuri, România poate deveni mai eficientă și mai democratică. Le voi analiza pe rând.

Criza de încredere este evidentă când avem în vedere starea justiției, domeniu care s-a confruntat cu numeroase blocaje politice în ultimii ani. Deși s-au înregistrat progrese importante, după doi ani de la aderarea României ni se cere să depunem în continuare eforturi pentru a atinge pe deplin criteriile de aderare de la Copenhaga. Deși toate partidele și-au declarat unanim sprijinul pentru reforma justiției la consultările pe care le-am avut în august

anul trecut, deciziile ulterioare ale clasei politice nu au confirmat în totalitate aceste angajamente.

Criza de încredere în justiție este rezultatul direct al experienței pe care oamenii de rând o trăiesc în fiecare zi și este o experiență care creează sentimentul inegalității în fața justiției. În afară de zona mării corupții, eficiența actului de justiție trebuie să se vadă și în cazurile de zi cu zi. Eliberarea unor persoane suspectate de infracțiuni grave, care pun în pericol ordinea publică și siguranța cetățeanului, nu face decât să erodeze încrederea oamenilor în dreptatea magistraților. Termenele lungi de judecată descurajează cetățenii să se adreseze instanțelor și îi încurajează să își facă singuri dreptate. Avem obligația ca, prin noile Coduri, să corectăm aceste realități.

În domeniul justiției este nevoie de un efort susținut din partea tuturor instituțiilor cu responsabilități și mă refer aici, în mod special, la Parlament, Guvern, Consiliul Superior al Magistraturii și Agenția Națională de Integritate. Avem de îndeplinit cerințele din cele patru obiective de referință din ultimul Raport de țară, după cum urmează:

Primul obiectiv este asigurarea unei transparențe și eficiențe sporite a actului de justiție, în special prin consolidarea capacității Consiliului Superior al Magistraturii. Adoptarea noilor coduri de procedură civilă și penală, precum și raportarea și monitorizarea impactului acestora. Pentru că în clasa politică este o dezbatere pe tema Codurilor, vreau să știți că angajamentul României a fost că aceste coduri, penal, civil, de procedură penală și civilă vor fi adoptate în Parlament până la 1 ianuarie 2009, deci 31 decembrie 2008. Termenul este depășit și de aceea s-a ajuns la soluția unor angajări de răspundere.

Consolidarea Agenției Naționale de Integritate, astfel încât aceasta să fie competentă să verifice averea, incompatibilitățile și potențialele conflicte de interese, precum și să emită hotărâri cu caracter obligatoriu pe baza cărora să se poată aplica sancțiuni disuasive, este al doilea obiectiv al Raportului.

Al treilea obiectiv este continuarea realizării unor anchete profesionale și imparțiale în cazul sesizărilor de corupție la nivel înalt.

Și, în sfârșit, al patrulea obiectiv este adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și de luptă împotriva corupției, în special în administrația locală.

Am pledat în toate mesajele mele publice pentru ca aceste obiective să fie îndeplinite. Voturile din Senat și din Camera Deputaților pentru cazuri de presupusă corupție, sunt și un semnal pentru autoritățile judiciare din România că imixtiunea politicului nu mai poate fi o scuză pentru lipsa rezultatelor în zona combaterii corupției la nivel înalt. Acum este rândul magistraților să arate respect față de aplicarea legii, dar și un înalt profesionalism. Criza de încredere este și rezultatul atitudinii dominante de la nivelul Parlamentului și Guvernului din 2008 în ceea ce privește abordarea chestiunilor economice.

România se află astăzi în fața efectelor crizei economice globale, după doi ani de lipsă de prudență bugetară pe un fond de creștere economică puternică; nu a fost folosită șansa intrării

în Uniunea Europeană în contextul internațional favorabil pentru a realiza reformele. Lipsa de reforme din ultimii doi ani o plătește populația acum. Acesta este motivul pentru care, în condițiile deteriorării situației economice, România nu poate lua măsurile de stimulare pe care le iau majoritatea partenerilor noștri din Uniunea Europeană. Noi nu putem crește cheltuielile publice atât cât ar trebui și nici nu putem crea condiții pentru reducerea rapidă a ratelor dobânzilor.

România plătește și costul politizării și nereformării administrației publice. În ultimii ani, sectorul public a crescut excesiv și a devenit o povară, din cele aproximativ 300.000 locuri de muncă create în ultimii patru ani, mai mult de jumătate - 160.000, sunt în sectorul public. Veniturile salariale din sectorul public au crescut de la aproximativ cinci la sută din PIB în 2004, la opt la sută în 2008. În cifre absolute, creșterea este și mai impresionantă - aproape cinci miliarde de euro pe an plătiți în plus pentru salariile din sectorul public.

În ciuda creșterii economice puternice și a reducerii sărăciei, cheltuielile sociale, pensii și asistență socială, fără a lua în calcul sănătatea sau educația, au crescut și ele ajungând la 10,5 la sută din PIB în 2008. Numărul persoanelor asistate de stat sub diferite forme a crescut până la 11 milioane în 2008.

Trebuie remarcat faptul că, în loc ca guvernul să ajute la construirea unei societăți cu o clasă de mijloc din ce în ce mai numeroasă, mai bogată și mai independentă, în perioada ultimilor ani a fost crescută dependența de stat. Economia României a rezistat cu greu acestor abuzuri. Deficitul bugetar a crescut an de an, ajungând în 2008 la cifra record de 5,3 la sută din Produsul Intern Brut. Cu alte cuvinte, o datorie publică suplimentară de peste 6 miliarde euro doar anul trecut. Mai mult, cu o atitudine greu de etichetat, înaintea și în timpul campaniei electorale de anul trecut, au fost risipite trei miliarde de euro din Fondul Național de Dezvoltare, bani proveniți în principal din privatizarea Băncii Comerciale Române. Acesta este rezultatul propagandei triumfaliste a guvernării netransparente, a unei proaste guvernări, pe care românii trebuie să-l plătească acum.

Moneda națională s-a depreciat în ultimul an și jumătate cu aproape 40 la sută, ceea ce afectează cele 500.000 de familii cu credite mari în valută, iar Banca Națională a României a fost obligată să mențină dobânzile la un nivel foarte ridicat și să înăsprească condițiile de acces la credite. Pe scurt, creditele pentru sectorul privat au fost mai puține și mai scumpe din cauza risipei din sectorul de stat. Dacă vom continua pe acest drum, nu vom îndeplini condițiile care să ne permită adoptarea monedei Euro, în contextul în care moneda unică europeană și-a dovedit utilitatea în actuala criză economică.

Criza de încredere din alte domenii strategice, cum sunt educația și sănătatea, ca și cea din domeniul justiției, nu este simplul rezultat al unor percepții, ci este rezultatul experienței concrete pe care o au cetățenii. Un exemplu este situația din sistemul de sănătate unde, în ciuda unei creșteri a fondurilor în ultimii ani, calitatea actului medical și continuitatea îngrijirilor sunt probleme permanente. Iar acestora li se adaugă prestația unui personal medical

din ce în ce mai lipsit de motivație profesională și mai redus numeric. Sistemul nostru de sănătate rămâne astfel unul dintre cele mai neperformante din Europa, fiind caracterizat prin lipsa de transparență în alocarea fondurilor și ineficiență în utilizarea resurselor.

Atrag atenția asupra faptului că există riscul major ca sistemul sanitar nereformat să consume bugetul înainte de sfârșitul acestui an. În acest caz, actuala guvernare se va afla în postura, extrem de dificilă, de a fi nevoită să identifice surse suplimentare de finanțare, ce vor conduce inevitabil la creșterea deficitelor în a doua jumătate a anului 2009. În momentul formării noului guvern am găsit o atitudine favorabilă din partea Ministrului Sănătății față de ideea că, în termen scurt, să fie finalizată și pusă în dezbatere publică strategia de reformare, care necesită întrunirea unui consens politic. Adoptarea acesteia va trebui să fie apoi urmată de un pachet legislativ coerent, absolut necesar ameliorării situației din sistemul sanitar.

În consecință, solicit Guvernului, ministrului Sănătății, elaborarea în regim de urgență a Strategiei de reformare a sistemului sanitar și, ulterior, a pachetului legislativ. Ambele trebuie finalizate și adoptate cât mai urgent, chiar înainte de termenul celor șase luni anunțate inițial. În domeniul educației, indiferent de durata și de intensitatea crizei economice, există premise favorabile pentru creșterea nivelului de performanță. Există o strategie elaborată de experți din comisia condusă de profesorul Mircea Mică; există sprijinul bazei sociale, adică al sindicatelor, care au fost de acord cu măsurile de modernizare a sistemului și domeniul a primit finanțarea promisă inițial de 6 la sută din PIB. Actuala majoritate parlamentară, actualul guvern, au obligația declanșării imediate a unor reforme profunde în sistemul de educație, singura soluție pentru creșterea performanțelor acestuia și implicit, a asigurării pregătirii tinerilor la nivelul la care să poată face față nevoilor economiei românești.

Reforma administrației publice cere voință politică din partea celor două partide care formează actuala majoritate. Se poate constata că majoritate nu înseamnă, din păcate, întotdeauna și voință politică. Prea adesea în România aparatul administrativ a fost croit după dimensiunile clientelilor politice.

Principiul eficienței și nu cel al politizării trebuie să fie acela care să ghideze orice reformă a administrației. O administrație suplă, flexibilă, debirocratizată și competentă este o administrație eficientă. Noi nu avem un deficit de persoane în administrație, dimpotrivă, avem un excedent care trebuie urgent eliminat pentru a nu mai fi o povară pentru contribuabil. Dacă avem un deficit în administrația centrală și locală, acesta este de persoane competente. Ne lipsesc regulile clare și transparența, nu cadourile pentru clienții politici. Afirmările mele sunt în mod egal valabile pentru administrația centrală, dar și pentru administrația locală.

Avem nevoie urgent de o lege a salarizării în sectorul bugetar, care să elimine abuzurile, privilegiile, discreționarul și inechitatea. Actuala majoritate are ca obiectiv neîntârziat să propună această nouă grilă de salarizare, care să consacre o corespondență între ierarhia valorilor și ierarhia retribuțiilor. Deciziile politice pe care le adoptăm pentru a trece cât mai bine prin actualele dificultăți trebuie să plece de la premisa că soluțiile adoptate vor avea

consecințe pe termen mediu și lung. Consider că din această perioadă de dificultăți economice, trebuie să ieșim nu numai cât mai rapid, ci și mai puternici, ca efect al unor reforme structurale consistente, ca efect al unei corecte gestionări a resurselor financiare pe care le avem la dispoziție în această perioadă.

Stimați parlamentari,

Doamnelor și domnilor,

Evoluția economică în condiții de criză economică globală este problema critică a guvernării peste tot în lume. Evaluările internaționale spun că această criză economică mondială se va adânci. Dacă această problemă nu este rezolvată, atunci, în mod sigur, se vor agrava și problemele sociale și politice. În fața provocărilor crizei, România are avantajul de a beneficia de climatul de responsabilitate și solidaritate al Uniunii Europene. În ultimele șase luni, am participat la toate reuniunile Consiliului European dedicate crizei economice. În toate reuniunile a fost subliniat sentimentul de încredere în capacitatea Europei unite de a reduce semnificativ costurile crizei.

De la tribuna Parlamentului României, doresc să readuc în discuție o serie de principii și acțiuni care se constituie în garanții pentru diminuarea efectelor crizei economice globale în România.

În primul rând, chiar dacă Uniunea Europeană are instrumente de solidaritate destinate ajutorării unor state aflate în dificultate, totuși, efortul propriu al fiecărei țări este determinant pentru depășirea crizei. În România, a depăși criza înseamnă a munci mai mult și mai bine, cu productivitate și eficiență mai mari. Ne știm prea bine lipsurile - salariile au crescut ani de zile mai repede decât productivitatea muncii. Ieșim din această criză numai dacă inversăm această tendință. Iar soluțiile, din acest punct de vedere, sunt pe de o parte o anvelopă salarială pentru societățile și regiile statului, iar pe de altă parte restrângerea cheltuielilor materiale și a cheltuielilor salariale în instituțiile bugetare ale administrației centrale și locale. Nu în ultimul rând, planificarea cheltuielilor bugetare pentru următorii trei ani este necesară.

În al doilea rând, România nu susține protecționismul și se pronunță împotriva fragmentării Pieței Interne Europene. România sprijină concurența și libera circulație, precum și rolul Comisiei Europene de garant al tratatelor Uniunii. De altfel, parte din întreprinderile noastre suferă tocmai pentru că s-au redus piețele externe și, în consecință, s-au redus comenzile. Pe de altă parte, România a sprijinit industria auto fără a încălca principiile Pieței Interne Europene și ale concurenței. În concluzie, solicit Guvernului și partenerilor sociali să propună numai soluții care au la bază respectarea regulilor Pieței Interne și a legislației europene.

În al treilea rând, susțin reinstaurarea unor condiții de finanțare normală a economiei și a circuitului creditelor dinspre sectorul financiar spre economia reală, în condițiile în care statul îmbunătățește reglementarea și supravegherea instituțiilor financiare. România s-a pronunțat pentru evitarea situațiilor în care deciziile dintr-un Stat Membru al Uniunii Europene ar putea avea impact negativ asupra băncilor din Statele Membre; am susținut, de asemenea, că

sprijinirea băncilor-mamă nu trebuie să presupună restricții pentru filialele din alte state membre. Totodată, chiar dacă în România nu există un pericol iminent al unei crize financiar-bancare, a apărut o contracție a creditului și un aparent deficit de lichiditate. Am purtat discuții cu bancherii legat de îmbunătățirea condițiilor creditării. În acest scop, este necesară, mai întâi, flexibilizarea condițiilor de creditare de către bănci. Acestea trebuie să înțeleagă mai bine diversitatea situațiilor pe care le au cetățenii și întreprinderile mici și mijlocii. Este adevărat faptul că o bancă ce lucrează cu IMM-urile trebuie să gestioneze un număr mai mare de contracte de credit cu valori unitare mai mici. Așa trăiesc, însă, foarte multe bănci din Uniune. La noi, multe bănci preferă un număr mai mic de contracte, dar cu valori unitare mari; iar foarte multe contracte sunt cu întreprinderi de stat. Consider că guvernul, Banca Națională a României și sistemul bancar trebuie să acorde atenție acestui aspect.

În al patrulea rând, este necesar să acordăm atenție specială celor mai vulnerabili. Criza economică actuală va avea în mod sigur efecte diferențiate asupra diverselor categorii sociale. Solidaritatea socială însăși este în pericol, dacă tratăm uniform impactul efectelor crizei economice.

Din păcate, actualele politici sociale nu ținesc suficient de riguros grupurile aflate în nevoie. Avem nevoie de o identificare mai precisă a celor care au cu adevărat nevoie de sprijinul statului. Trebuie să găsim cele mai bune soluții pentru a evita riscul marginalizării sau excluziunii sociale a acestora. A-i ajuta pe cei vulnerabili nu este o prioritate temporară, ci și un obiectiv pe termen lung, care să redefinească în mod echitabil fundamentul solidarității sociale din România. Trebuie să dăm prioritate acelor măsuri active, care să încurajeze munca și efortul individului, și nu măsurilor care împovărează o categorie în defavoarea alteia sau sufocă sectorul privat, aflat oricum în dificultate în această perioadă.

În al cincilea rând, susțin respectarea regulilor Uniunii Economice și Monetare, utilizare chibzuită și echilibrată a flexibilității Pactului de Stabilitate și Creștere în condiții de criză, precum și nevoia de politici publice responsabile și coerente pentru asigurarea macrostabilității și a sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice.

Aici aș face o mențiune, Pactul de Stabilitate și Creștere a fost flexibilizat prin decizia Consiliului European. Dar asta nu înseamnă că cineva poate să își propună sau că noi ne putem propune să trecem dincolo de limitele de flexibilizare fixate de Consiliul European.

În al șaselea rând, utilizarea resurselor financiare disponibile. Aici se află cu certitudine una din cheile creșterii economice în anul 2009. În afara sumelor pentru investiții alocate din veniturile bugetului de stat, România dispune de finanțări pe termen lung, neutilizate și angajate deja de câțiva ani cu BEI, BIRD, BDCE și BERD, în valoare de 3,55 miliarde euro. La parte din aceste credite am început deja să plătim comisioane de neutilizare în valoare de milioane de euro anual. Pe de altă parte, fondurile structurale nerambursabile alocate României de către Uniunea Europeană, pentru anii 2007, 2008 și 2009, și neutilizate până la începutul

acestei luni se ridică la 5,5 miliarde euro. Un total de 9 miliarde euro, din care, dacă am reuși în acest an să utilizăm 3-4 miliarde, am putea spune că ne-am făcut datoria față de români, generând dezvoltare, o minimă creștere economică și creând locuri de muncă.

Permiteți-mi să fac o paranteză: avem un aparat birocratic uriaș, a cărui performanță este cea despre care v-am vorbit acum: nouă miliarde de euro la dispoziția României neutilizați. Este inadmisibil și asta arată ineficiența profundă a acestui aparat constituit probabil în primul rând pe criterii clientelare și nu pe criteriul competenței. În timp ce zeci de mii de oameni își pierd locurile de muncă, bugetarii sunt în procese, pentru acordarea de sporuri din anii anteriori dar și pentru viitor. Nu este un caz izolat Justiția. Funcționari din Ministerul Muncii și-au obținut retroactiv sporuri în sume uriașe, controlori ai Curții de Conturi care controlează utilizarea creditelor externe au obținut de curând în instanță dreptul de a li se da 75 la sută din salariu, și foarte multe astfel de și foarte multe astfel de exemple. Practic, Guvernul și Parlamentul nu mai controlează bugetul statului și salarizarea. O altă putere din afara puterii legislative, din afara puterii executive, decide bugetul statului.

În al șaptelea rând, putem ajuta sectorul de afaceri și în special IMM-urile, prin reducerea birocrăției. Statul român percepe peste 200 de taxe și impozite, multe dintre ele aducând venituri puține statului, dar implicând multe costuri atât pentru administrația publică, cât și pentru contribuabili. În plus, România și-a asumat, alături de partenerii europeni, obiectivul de a reduce cu 20 la sută costurile administrative impuse IMM-urilor. Este decizia la care noi am participat în Consiliul European din decembrie 2008. Îndemn guvernul să se aplece cu urgență asupra acestor oportunități de a oferi un ajutor rapid mediului de afaceri și de a reduce costurile administrației publice, prin simplificarea sistemului de taxe și impozite. O bună ocazie ar fi apropiata modificare a Codului Fiscal.

Măsurile de modernizare a statului prin aplicarea reformelor structurale, concentrarea asistenței sociale către categoriile sociale cu adevărat vulnerabile sau vulnerabilizate de criza economică, utilizarea eficientă și rapidă a resurselor financiare contractate și a fondurilor structurale europene, aplicarea unui regim de austeritate în cheltuirea banilor publici în instituțiile centrale și locale ale administrației, implementarea eficientă a programelor guvernamentale de creare de noi locuri de muncă, accelerarea reformelor din justiție, sănătate și educație, sunt elemente de natură a crește credibilitatea clasei politice și a instituțiilor statului. În același timp, acțiunea eficientă a Guvernului și Parlamentului vor fi de natură a da populației încredere în clasa politică și în instituțiile statului, dar și o garanție că actuala clasă politică poate diminua efectele crizei globale asupra romanilor.

Mai mult, acțiunea eficientă a guvernului este de natură a restabili credibilitatea României pe plan internațional. Astăzi mai mult ca oricând, este pusă sub semnul întrebării capacitatea României de a aplica politici publice prin care se asigură îndeplinirea criteriilor pentru adoptarea euro, în anul 2014. Criza economică globală nu trebuie să fie un pretext pentru ca România să renunțe la obiectivul de adoptare a euro, în anul 2014.

În același timp, avem nevoie și de o abordare prudentă din punct de vedere al finanțării deficitului de cont curent, dar și al finanțării a parte din datoria privată.

Și aici aș vrea să nu rămână dubii, în acest an România are de făcut plăți externe în valoarea de 1,6 miliarde. Deci o datorie externă foarte mică pe care ați aprobat-o prin votul dat Bugetului, a fi plătită în timp util. Marea problemă a României, prin efectele sale o reprezintă datoria sectorului privat, care anul acesta are o datorie de 24 de miliarde de euro. Dacă, din punct de vedere al Bugetului de Stat nu avem nicio problemă să ne finanțăm datoria externă și deficitul Bugetului de Stat, avem însă a ne gândi cum finanțăm deficitul de cont curent și cum intervenim la momentul la care, eventual, sistemul privat nu va putea să își ramburseze creditele angajate. Și atenție, nu sunt credite cu care s-au dus în vacanță, sunt credite cu care au făcut investiții în România, iar stoparea finanțării, intrarea lor în default nu înseamnă nimic altceva decât încetarea funcționării lor, creșterea șomajului, reducerea producției în România. Cea mai mare provocare a actualei crize este dificultatea de a prezice evoluția ei. Foarte posibil în perioada următoare instituțiile de evaluare a economiei globale vor corecta negativ previziunile evoluțiilor economice mondiale și din spațiul Uniunii Europene pentru anul 2009. În aceste condiții, România are nevoie de o centură de siguranță, care înseamnă un împrumut extern.

Și aici aveți nevoie de o explicație: Uniunea Europeană a pus la dispoziția statelor membre intrate în ultimii ani, deci a celor 12, suma de 30 miliarde euro în doi ani: 2009 și 2010. În momentul de față, România poate accesa bani de la Uniunea Europeană, dar condiția pe care Uniunea Europeană o pune este să fie în parteneriat cu Fondul Monetar Internațional; este condiție și nu vis. Uniunea Europeană nu are instrumentele de control a utilizării banilor și a evaluării situației macroeconomice. Dacă dorim să accesăm fonduri puse la dispoziția noilor membri de Uniunea Europeană trebuie să o facem în parteneriat cu FMI. Repet, noi nu avem nevoie de credite pentru susținerea bugetului, sau pentru susținerea obligațiilor de plată ale statului român. Avem însă un deficit de cont curent și o datorie a sectorului privat, care trebuie achitată anul acesta, de 24 de miliarde.

Un asemenea împrumut, acea centură de siguranță, ne va face mai rezistenți la o posibilă deteriorare rapidă a economiei globale și implicit a economiei naționale, pe care nu o putem anticipa în acest moment. Dacă România nu va răspunde adecvat tuturor acestor provocări, există riscul să ne confruntăm și cu o criză de reprezentativitate, care ar pune în pericol însuși caracterul democratic al sistemului nostru politic. Semnele crizei de reprezentativitate pot fi identificate la două niveluri: cel al măsurii în care deciziile politice sunt luate în numele interesului națiunii române, și cel al păstrării contactului între alegător și ales.

Caracterul transparent al actualei majorități constituie un cert progres față de situația în care Guvernul era susținut de o majoritate netransparentă. Nu este însă suficient ca o majoritate să dețină două treimi din Parlament pentru a fi asigurat caracterul reprezentativ, democratic al unei guvernări. O majoritate parlamentară și guvernamentală, indiferent cât de mare este, nu

rămâne cu adevărat reprezentativă decât dacă depășește logica interesului de partid și acționează exclusiv în sensul interesului cetățenilor care i-au ales.

Un risc major este cel al invocării pretextului că anul 2009 este un an electoral pentru a nu face sau pentru a întârzia reformele structurale. Avem alegeri europarlamentare în iunie și alegeri prezidențiale spre sfârșitul anului. În ultimii doi ani au avut loc mai multe scrutinuri și, din păcate, partidele politice au subordonat buna guvernare obiectivelor electorale. S-au sacrificat planificarea bugetară și echilibrele macro-economice, doar pentru a întreține iluzia bunăstării. Banul public a devenit buget de campanie electorală și acum vedem cu ce costuri pentru întreaga societate.

Să nu repetăm aceste greșeli. Să le spunem românilor deschis că în actualul context economic e nevoie de reforme și de austeritate bugetară. Nimeni nu trebuie să se amăgească sau să îi amăgească pe alții că putem și fără măsuri de austeritate. Sunt convins că românii au înțeles că promisiunile din campanie nu pot fi îndeplinite imediat în actualul context și că o politică bugetară nesăbuită poate fi seducătoare pe termen scurt, dar garantat dezastruoasă pe termen mediu și lung.

România este parte a unei economii globale pe care nu o putem controla, dar acest lucru nu poate fi o scuză pentru erorile din trecut și, mai ales, nu este o scuză pentru a face acum greșeli. Acum, cel mai mare pericol vine de la absența reformelor și de la tentativele de a specula politic actualele dificultăți.

Așa cum știm toți, în acest an se vor desfășura alegerile europarlamentare și cele prezidențiale. Ca Președinte al României, nu mă voi lăsa atras în niciun joc politicianist, indiferent de prețul politic. Obiectivul meu este comunicarea și realizarea unui parteneriat cu Guvernul, cu Parlamentul, cu Consiliul Superior al Magistraturii, cu Banca Națională a României și cu Asociația băncilor comerciale din România, cu societatea civilă, cu sindicatele, pe de o parte pentru reformarea și modernizarea statului, iar pe de altă parte pentru diminuarea efectelor crizei economice.

Repet apelul meu către toate categoriile, către toate sindicatele care au nemulțumiri, care au revendicări de multe ori justificate: să aibă în vedere realitatea actualului context intern și internațional. Să nu cerem ceea ce știm că nu se poate da. A fi responsabil înseamnă a fi solidar cu viitorul României!

Din actuala criză economică globală putem ieși cu o administrație modernizată și cu un nivel rezonabil al datoriilor statului, astfel încât să putem valorifica imediat reluarea creșterii economice atunci când criza globală va fi depășită. În egală măsură, dacă nu vom adopta măsuri accelerate pentru reluarea reformelor structurale, dacă nu vom accelera descentralizarea și creșterea autonomiei comunităților locale, dacă nu vom înțelege obligativitatea corelării veniturilor cu productivitatea, dacă vom continua să ne amăgim că putem trăi acceptabil din bani împrumutați, nu vom face nimic altceva decât să ne condamnăm la accentuarea diferențelor economice și sociale dintre țările dezvoltate și România. Din acest

motiv avem, mai mult ca oricând, nevoie de solidaritate între deciziile de austeritate pe care Guvernul le poate lua și acceptarea acestora de către societate. Cred că este obligația fiecăruia dintre noi să explicăm în colegiile noastre, în ieșirile publice din media, nevoia de austeritate, dar și de solidaritate între români în această perioadă.

Iar pentru a avea certitudinea că societatea românească înțelege acest apel, întreaga clasă politică trebuie să dea exemplul responsabilității, exemplul eliminării risipei, al încurajării competenței. Dacă nu dăm acest exemplu vom fi sancționați atât de electorat, cât și de istorie. În încheiere aș spune: criza economică ar putea fi mai lungă și mai adâncă decât apreciem acum. De aceea aș sintetiza: reforma statului plus austeritate plus solidaritate egal șansă pentru România!

Vă mulțumesc! □

Departamentul comunicării publice

09 Martie 2009